

Szarvasgomba termesztés

3,5 millió forintos Uniós támogatással

A szarvasgomba termesztés, mint arról már korábbi cikkünkben beszámoltunk, korántsem lehetetlen Magyarországon – az első, e céllal telepített erdők és ültetvények több éve teremnek, hektáronként 60-200 kg szarvasgombával örvendeztetve meg gazdájukat.

Ráadásul 2016-tól a telepítés és a fenntartás költségeihez jelentősen hozzájárul a Vidékfejlesztési Program Erdősítés pályázati lehetősége, egészen pontosan a VP5- 8.1.1-16 kódszámú, „Erdősítés támogatása” elnevezésű pályázati felhívása.

Hogy pontosan mennyivel, azt az 1. táblázat szemlélteti.

Eszerint annak, aki szarvasgombát termő erdőt szeretne telepíteni, célszerű tölgyerdőt ültetni, főként cser és kocsányos tölgy főfafajokkal, hogy megkaphassa érte a hektáronkénti 2 103 € támogatást. Ezen felül, ha vállalja legalább 538 darab, szarvasgombával mikorrhizált csemete ültetését, további 3 225 € támogatást igényelhet.

A szarvasgombás erdő telepítése nem javasolt kerítés nélkül, melynek költségeihez szintén hozzájárul a pályázat 504 € értékben (2. táblázat).

Összességében tehát pontosan **5 742 €/ha** támogatás igényelhető a szarvasgombás erdő telepítésére, amely mintegy **1 780 000 Ft-os** támogatást jelent.

Emellett a telepítés után 11 éven keresztül ápolási támogatást is folyósítanak évi 241 € értékben és 79 €/év összeget a kieső jövedelem pótlására úgy, hogy **eközben a területalapú támogatás is igénybe vehető** abban az esetben, ha a terület mezőgazdasági terület és a pályázó korábban már igényelt területalapú támogatást a kérelemben szereplő területre. Így **11 éven keresztül** évente **minimálisan 470 €, vagyis mintegy 150 000 Ft támogatás jár a fenti erdősítés esetén.**

Ez azt jelenti, hogy a támogatás igénybevétele esetén a pályázó összesen mintegy **3,5 millió forint tá-**

mogatáshoz jut úgy, hogy az első szarvasgombák már a 8. évben várhatók, később akár évi 1-1,5 millió forintos bevételt biztosíthatnak hektáronként.

A pályázat mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területen történő erdőtelepítésre vehető igénybe. A pályázónak igazolnia kell a jogszerű földhasználatot. Tehát nemcsak tulajdonosként, de egy adott terület haszonbérletjeként is lehet pályázni úgy, ha a tulajdonos hozzájárul a telepítéshez. Hasonló a helyzet az osztatlan közös tulajdonú földterületeken, ott mindegyik tulajdonos hozzájárulása szükséges a támogatás igénybevételehez. A támogatható minimális területméret 0,5 hektár koronavetülettel együtt. A támogatás egységköltség alapú, vagyis az erdőtelepítés elsőkitelének megvalósítása után igényelhető a teljes telepítési támogatás. Nem szükséges a támogatási intenzitás számolgotása, az erdősítés megvalósítása után benyújtható a kifizetés-igénylés.

1. táblázat: Az erdősítés alaptámogatása

Támogatás megnevezése	Tölgy bükk és egyéb keménylomb	Egyéb lágylomb
Telepítésre	2 103 €/ha	1 924 €/ha
Ápolásra	241 €/ha/év 11 éven keresztül	235 €/ha/év 7 éven keresztül
Kieső jövedelem pótlására	Területalapú+79 €/ha	Területalapú+79 €/ha

2. táblázat: Az erdősítés kiegészítő támogatása

	Egységköltség	Összesen
kerítés	4 €/fm	Max. 504 €/ha
villanypásztor	2 €/fm 13 €/100 fm	Max. 216 €/ha Max. 216 €/ha
erdőszegély	1 €/fm	-
mikorrhizált csemeték	6 €/db	Max. 3 225 €/ha

Fontos, hogy erre a pályázónak 2 év áll rendelkezésére a támogatási döntés kézhezvételétől számolva.

Lássuk, milyen lépések szükségesek a telepítéshez!

Az első és legfontosabb dolog a terület alkalmasságának megállapítása. A pályázati felhívás 5. melléklete részletesen leírja, mely jellemzőkkel bíró területek jöhetnek szóba a szarvasgombás erdő telepítésekor. Itt fontos megjegyezni, hogy a pályázat egyaránt támogatja a téli (*Tuber brumale*) és a nyári (*Tuber aestivum*) szarvasgombával történő telepítést. A számukra optimális élőhely nagyon hasonló, ezért itt most együtt kerül leírásra, külön feltüntetve az esetleges eltéréseket.

A nyári és téli szarvasgomba számára megfelelő terület nem ártéri, sík vagy dombvidéki, az utóbbi esetben északi, északkeleti, keleti, nyugati vagy északnyugati kiettségű, maximálisan 20°-os lejtésszögű. Mikrodomborzatot tekintve lehet sík, árokkal vagy vízmosással szabdalts, lehet mélyedés, völgy- vagy hegyláb, hegy- vagy domboldal, lejtőpihenő vagy változó mikrodomborzatú terület. Klímáját tekintve hazánk teljes területe alkalmas mindkét gombafaj számára. Fontos viszont a leendő erdő hidrológiája és a talaj vízgazdálkodási foka: mivel a szarvasgomba számára fontos a víz jelenléte, legjobbak az üde, félnedves és nedves, esetleg félszáraz területek, sőt, a szarvasgomba akár az időszakos, rövid vízborítást is tűri, nem viseli el azonban a szélsőségesen száraz vagy extrém módon ingadozó vízállapotú talajokat. Ezért fontos a terület talajának fizikai félesége is: a szarvasgomba számára fontos agyag, agyagos vályog és vályog talajú területek támogathatók. A talaj kémhatása nem lehet erősen savanyú, optimális a semleges 7-es körüli pH, mészes vagy nyári szarvasgomba esetében maximum 11 %, téli szarvasgomba esetében maximum 7 %-os mésztartalommal. A szarvasgomba ugyan elviseli az enyhe sziket, de rentábilis termesztés csak a szikesedésre nem hajlamos területeken valósítható meg.

A pályázati felhívás 5. melléklete szintén részletesen foglalkozik a telepíthető célállomány-típusokkal, külön feltüntetve a telepíthető gazda-fajokat, melyek a következők: kocsányos tölgy, csertölgy, gyertyán és kislevelű hárs.

A terület alkalmasságának vizsgálatához elengedhetetlen egy erdőmérnök és egy szarvasgomba-szakértő igénybevétele. Amennyiben a laboratóriumi talajvizsgálattal kiegészített termőhelyfeltárási szakvélemény szerint a terület alkalmas a szarvasgomba termesztésére, elkészíthető és benyújtható a területileg illetékes erdészeti hatósághoz az erdőtelepítési terv. Mivel a fenti előkészítés átlagos időtartama 2,5-3 hónap, célszerű idejében elkezdni az előkészületeket, ugyanis bár a pályázat beadása folyamatos, a következő értékelési **határnap** közeleg, ez **2017. június 30.** Aki esetleg lekésik erről az időpontról, annak még van lehetősége 2017. október 31-ig, vagy a pályázat zárónapjáig, 2018. július 30-ig beadni a pályázatát (feltéve, ha forráskimerülés miatt nem kerül lezárásra a kiírás).

Visszatérve az ütemezéshez, a hatóságtól megkapott erdőtelepítési engedély birtokában tölthető ki a pályázati űrlap, melyet online lehet benyújtani az elektronikus űrlapkitöltő szolgáltatás segítségével előállított elektronikus űrlapon.

Az erdőtelepítést a támogatói okirat kézhezvételének évét követő második év május 15-éig szükséges megvalósítani, majd ezután igényelhető a kifizetés. Az évenkénti ápolási és jövedelempótló támogatás pedig a rendszeres területalapú támogatással egyidőben igényelhető.

A telepítésnél célszerű szem előtt tartani a korábbi lapszámokban leírt technológiai javaslatokat és olyan erdőt telepíteni, ahol nemcsak a pályázat által támogatott mikorrhizált csemeték, de a telepítéshez használt egyéb erdészeti szaporítóanyag is szarvasgombával kezelt. Ezért szarvasgomba-célú erdő telepítésekor speciális, szarvasgomba oltóanyaggal kezelt makk vetése javasolt. A gyakorlati megvalósításnál célszerű először a

szarvasgombával kezelt makk vetése, majd a szarvasgombával mikorrhizált csemeték sorba ültetése. Ez utóbbinál fontos, hogy a telepítéshez csak NÉBIH által minősített, igazolt származású, igazoltan mikorrhizált, megkülönböztető azonosítóval ellátott, konténeres szaporítóanyagot lehet használni.

A telepítést követően a szarvasgombás erdő ápolása nem tér el jelentősen a hagyományos erdőgazdálkodási gyakorlattól, ugyanakkor a szarvasgomba számára kedvező, minél korábbi árnyékoltság elérése érdekében az első 10 évben minimálisra kell szorítani a ritkításokat.

A nyolcadik évtől célszerű ellenőrizni a szarvasgomba termés megjelenését. Az első néhány gomba előbukkanása után rohamos termésvételezésre számíthatunk, mely a 10-12. évre akár 60-100 kg is lehet hektáronként. A gyűjtést csak szarvasgomba felkutatására betanított kutyák segítségével szabad végezni annak érdekében, hogy a talajban kialakult gombafonal-hálózatban ne tegyünk kárt.

Csorbainé Dr. Gógán Andrea
tudományos munkatárs
Szent István Egyetem,
Kertészeti Intézet

Szarvasgombát termő erdő